

Психологія сімейних стосунків

Сімейна психологія; Психологія сім'ї – розділ психологічної науки, який вивчає сутність та еволюцію подружньо-сімейних відносин, особливості їх виникнення, становлення, стабілізацію і розпад, що описує характеристики сім'ї в історичному, соціально-психологічному та індивідуально-психологічному контекстах, розглядаючи емоційну і функціональну специфіку стосунків між членами сім'ї. До предметної сфери сімейної психології відноситься і питання сексуальних стосунків в середині сім'ї, тобто розглядається вплив сексуальних ролей партнерів на їх взаємостосунки.

Свій початок сімейна психологія бере з давніх текстів, які описують сім'ю в міфологічному аспекті. Далі продовжується в роздумах філософів, насамперед в філософській мудрості Платона, Аристотеля, Плутарха та ін. На зміну філософським приходять етнографічні та історичні дослідження про походження і розвиток сім'ї.

Сім'я як мала група, як система емоційних стосунків, як соціальний інститут вивчається і в соціальній психології, і в психології особистості, і в соціології. Стосунки між батьками та дітьми, стилі виховання, розвиток дитини в сім'ї є предметом вивчення вікової та педагогічної психології. Сімейні конфлікти детально вивчаються конфліктологією. Порушення функціонування сім'ї як причина психічної травми, паталогізація сімейних ролей цікавлять клінічну психологію та психотерапію.

Отже, сімейна психологія тісно пов'язана з іншими психологічними дисциплінами, але не зважаючи на спільні інтереси у вивченні сім'ї, виділяються і її вирізняльні ознаки.

Якщо соціологи та соціальні психологи вивчають групи, то сімейні психологи цікавляться індивідами, які входять в таке цілісне та унікальне утворення, як сім'я. На відміну від клінічних психологів, сімейні займаються вивченням і нормальних та благополучних сімей. Відмінною рисою від вікової і педагогічної психології є те, що зусилля сімейних психологів направлені на сімейний контекст розвитку і виховання особистості.

Седих К. Психологія сім'ї : навч. посіб. / Кіра Седих. – 3-тє вид., стереотип. – Київ : Академія, 2021. – 192 с.

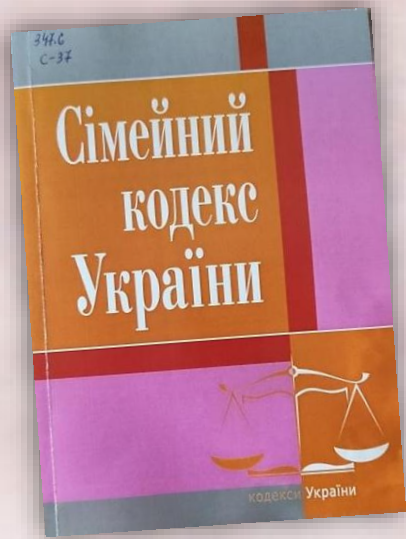
Більшість думок і справ людини пов'язана із сім'єю. Навчальний посібник розкриває основні аспекти сім'ї як психологічного феномену. У ньому йдеться про сім'ю як соціопсихологічну систему, її виховний потенціал, чинники стійкості і криз. Цінний теоретичний і прикладний матеріал зосереджений у розділах про психологію інтимних стосунків у подружній парі та розлучення, а також про психологічну допомогу сім'ям.

Психологія сім'ї : навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Поліщука. – 2-ге вид., допов. – Суми : Унів. кн., 2009. – 281 с.

У посібнику аналізується психологія сучасної сім'ї в умовах глобалізації суспільних відносин, агресивного соціального впливу. Вивчаються основні чинники стабільності сімейних відносин, зокрема роль вікових криз як об'єктивних, закономірних явищ в особистісному розвитку. З'ясовуються типи сімей, стилі подружнього спілкування, особливості виховання дітей.

Наголошується на значенні суспільної психологічної просвіти. Актуалізується проблема психологічної допомоги сім'ї, зокрема, в екстремальних ситуаціях.

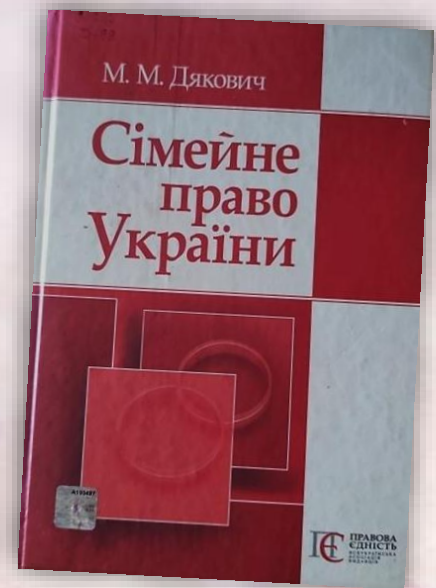
Сімейний кодекс України : чинне законодавство зі змін. та допов. станом на 25 жовт. 2021 р. : (відповідає офіц. текстові). – Київ : Центр учб. літ., 2021. – 74 с.

У Кодексі йдеться про регулювання сімейних відносин, здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків; висвітлено права та обов'язки подружжя; права та обов'язки матері, батька і дитини; особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами, та іноземцями тощо.

Дякович, М. М. Сімейне право України : навч. посіб. / М. М. Дякович. – 2-ге вид., випр. та допов. – Київ : Прав. єдність, 2012. – 551 с.

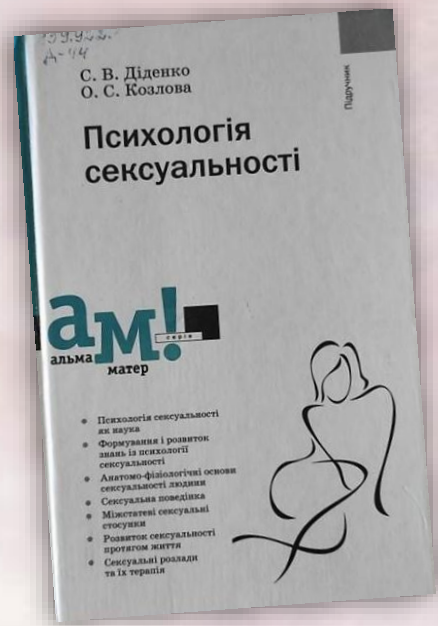
На основі чинного законодавства, зокрема Сімейного кодексу України, з урахуванням внесених до нього змін і доповнень, судової практики, наукових досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених у галузі сімейного права, розкриваються поняття та принципи сімейного права, зміст і структура сімейних правовідносин, розглядаються форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, наслідки ухилення від сплати аліментів, діяльність органів опіки та піклування.

Особлива увага зосереджена на правовому регулюванні інституту шлюбу, шлюбного договору, дослідженні правового режиму майна подружжя, усиновлення дітей, правовідносин між батьками та дітьми щодо аліментних зобов'язань.

Діденко С. В. Психологія сексуальності : підручник / С. В. Діденко, О. С. Козлова. – Київ : Академвидав, 2009. – 303 с.

Сексуальна освіченість є важливою передумовою гармонійного особистого життя людини, збереження і поліпшення її репродуктивного здоров'я, правильного статевого виховання дітей, толерантного ставлення до осіб із нетиповою сексуальною поведінкою. Цьому сприяють знання анатомо-фізіологічних основ сексуальності людини, особливостей її статевого життя на різних вікових етапах, міжстатевих сексуальних стосунків, сексуальних розладів, дисгармоній, їх профілактики і терапії тощо. З урахуванням цих питань вибудовано структуру і зміст підручника, основний текст якого збагачують короткий термінологічний словник, комплексні аналітичні завдання.

Татенко В. Психологія інтимного життя : монографія / В. Татенко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 299 с.

У монографії представлено результати психологічного дослідження сфери інтимного життя людини, його природи та якісної своєрідності.

На теоретичному й емпіричному рівнях визначено особливості індивідуальної та інтеріндивідуальної інтимності, спеціальна увага приділена розгляду тілесного, душевного та духовного планів її становлення та функціонування.

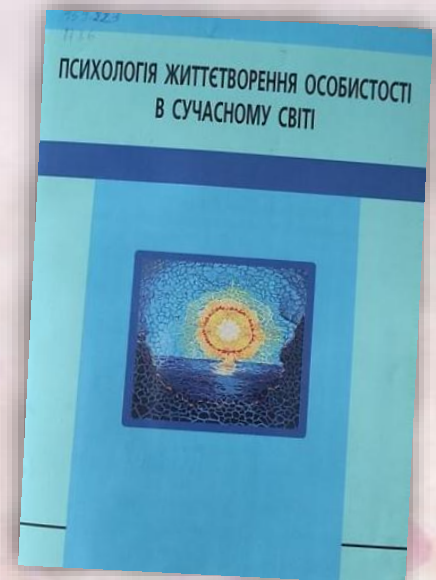

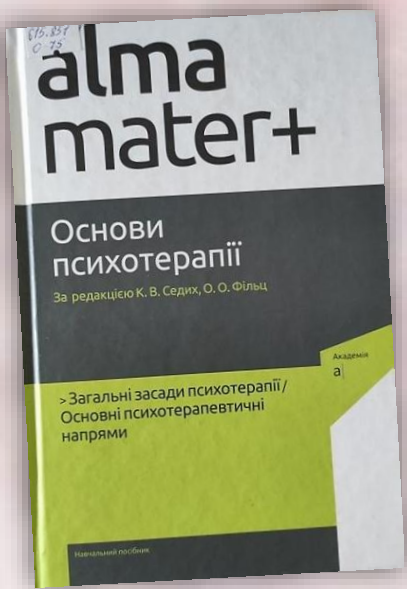
**Життєві домагання особистості : монографія / за ред.
Т. М. Титаренко. – Київ : Пед. думка, 2007. – 452 с.**

Книгу присвячено характеристиці життєвих домагань як механізму самоздійснення. Представлено результати комплексного дослідження особистісного потенціалу, розглянуто структурно-функціональні характеристики домагань як способу моделювання майбутнього, визначено вектори самоздійснення, з'ясовано роль домагань у самоідентифікації, досягненні життєвого успіху та переживанні суб'єктивного благополуччя у професійній, особистій та шлюбно-сімейній сферах. Практична значущість роботи підвищується завдяки розгляду стратегій оптимізації домагальної активності благополучної і проблемної молоді.

**Психологія життєтворення особистості в сучасному світі :
монографія / за ред. Т. М. Титаренко. – Київ : Міленіум, 2016. – 319 с.**

У монографії обґрунтовано теорію особистісного життєконструювання та розроблено технології оптимізації практикування; висвітлено мотиваційний вимір життєконструювання з його дискурсивною природою та наративно-ментативною структурою; запропоновано модель конструювання особистістю сімейного простору, визначено способи оптимізації наративних практик сімейного життєконструювання та жіночих практик побудови партнерських стосунків; з'ясовано способи оптимізації комунікативних інтернет-практик, досліджено психотерапевтичні ефекти плейбек-театру та їх роль в оптимізації життєтворення особистості.

**Основи психотерапії : навч. посіб. / за ред.: К. В. Седих,
О. О. Фільц. – Київ : Академія, 2017. – 192 с.**

У сучасному світі радикально змінюються чинники психологічних перенапруг. Без новітніх знань про людину неможлива ефективна психотерапія. Якісна підготовка фахівців потребує деталі насиченіших інноваційної проблематикою навчальних видань. Ці вимоги взято за основу при створенні пропонованого навчального посібника. У ньому розкрито засади психотерапії, ключові психотерапевтичні ідеї і теорії, напрями і методи дослідження психічної реальності, найактуальніші методики і техніки психотерапевтичної діяльності.

Методичні рекомендації щодо врахування соціокультурних чинників в теорії та практиці психотерапевтичної допомоги особистості / за ред. З. Г. Кісарчук. – Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 139 с.

У методичних рекомендаціях висвітлюються результати дослідження ролі соціокультурного контексту в розвитку теорії і практики психотерапевтичної допомоги. Схарактеризовано феномен соціокультурних чинників, що зумовлюють ту чи іншу поведінку людини як представника певного соціуму. Визначено соціокультурні чинники, які проявляються у вітчизняному психотерапевтичному просторі, позначаючись як на теоретичних, так і практичних його аспектах: вітчизняна філософсько-психологічна традиція, християнські традиції і цінності, екзистенційні та етичні цінності, сімейний контекст особистості, особливості народної театральної культури тощо.

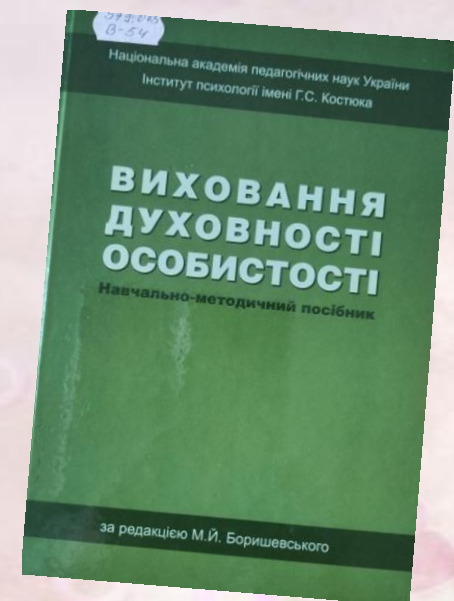
Боришевський М. Дорога до себе. Від основ суб'єктивності до вершин духовності : монографія / М. Боришевський. – Київ : Академвидав, 2010. – 414 с.

Самосвідомість – ота нитка Аріадни, завдяки якій людина стає особистістю, скорочуючи тривалість блукання лабіринтами невідомості, незнання себе, інших людей, складних життєвих обставин, і виходить на дорогу пізнання, самопізнання, самотворення, самореалізації. Для цього їй необхідно збагнути істину, що найголовніше в людині – її духовні чесноти, без яких вона не може стати творцем власної долі.

Виховання духовності особистості : навч.-метод. посіб. / заг. ред. М. Й. Боришевського. – Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 103 с.

У посібнику дається загальна характеристика феномену духовності, коротка інформація про стан наукової розробки проблеми, а також розглядаються соціально-психологічні, психолого-педагогічні та інші чинники й умови, котрі можуть сприяти вихованню і самовихованню духовності в учнів підліткового та раннього юнацького віку.

Особливе місце відводиться з'ясуванню ролі сімейно-родинного виховання у становленні духовності дитини, про важливе значення у цьому змісту та спрямованості ціннісних орієнтацій сім'ї, родини.

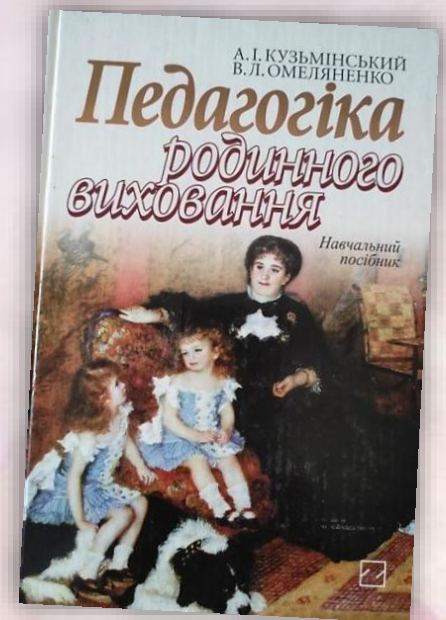

Щербань П. М. Пам'ятай ім'я своє. Заповіді сімейної педагогіки : навч. посіб. / П. М. Щербань. – Київ : Вища шк., 2006. – 191 с.

У посібнику розкриваються сутність та заповіді традиційної сімейної педагогіки, висвітлюються проблеми сучасного українського виховання й формування національної самосвідомості у сім'ї. Особливу увагу приділено педагогічній культурі батьків, культурі сімейного спілкування, розумовому, моральному, духовному і національному вихованню дітей та молоді. Це азбучні істини, без знання яких неможливо готувати майбутніх учителів та будувати систему сімейного і шкільного виховання.

Кузьмінський А. І. Педагогіка родинного виховання : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання, 2006. – 324 с.

Це один з найперших в Україні навчальних посібників з родинного виховання. Його особливість полягає у тому, що виховання дітей в сім'ї розглядається як на основі надбань наукової педагогіки, наукового світового досвіду в царині виховання, так і на основі вікових традицій, звичаїв, вірувань українського етносу, урахування особливостей національної ментальності. Процес виховання дитини висвітлюється відповідно до етапів її психолого-фізіологічного розвитку, всебічно розглядаються різноманітні аспекти морального, фізичного, трудового, розумового, естетичного виховання. Особлива увага приділяється висвітленню діяльності батьків у процесі реалізації провідних функцій родини.

**Сучасні діти – відображення цінностей дорослого світу :
метод. рек. / С. О. Ладивір [та ін.]. – Київ ; Кіровоград :
Імекс-ЛТД, 2014. – 120 с.**

У книзі представлено портрет цінностей сучасної дитини, психологічні та педагогічні питання щодо завдань і умов становлення ціннісних орієнтацій у дошкільному віці. Матеріали спрямовано для обговорення проблемного кола питань становлення базових цінностей дошкільника та їх психолого-педагогічного супроводу батьками і фахівцями дошкільної освіти.

**Мяловицький А. В. Культура побуту – сила нації : кн. корис. порад /
А. В. Мяловицький, Г. А. Оганян. – Київ : Україна, 2001. – 350 с.**

У книзі висвітлено цілу низку питань, пов'язаних з раціональним веденням домашнього господарства, облаштуванням сучасної квартири, культурою харчування. Даються корисні поради щодо вирощування, заготівлі, переробки і зберігання фруктів, ягід та овочів. Розглядаються способи захисту садових і городніх культур від хвороб і шкідників.

У виданні значну увагу приділено питанням зміцнення сімейного бюджету, ощадливості, правовим аспектам економіки сім'ї.

Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів : монографія / за наук. ред.: Л. А. Найдьоновой, Н. І. Череповської. – Київ : Міленіум, 2014. – 347 с.

У монографії медіапсихологію розглянуто як нову галузь, що інтегрує напрямлення психології та наук із соціальних комунікацій і виступає концептуальною основою медіаосвіти. У медіапсихологічних дослідженнях розглянуто різноманітні чинники взаємодії сім'ї з медіапростором, зокрема такі як образ сім'ї в українських теленовинах і вплив популярних телесеріалів. Запропоновано модель сімейної медіаосвіти.

Ровенчак О. А. Міжнародна міграція: теорія та практика : монографія / О. А. Ровенчак, В. В. Володько. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 410 с.

В монографії представлено поняттєвий апарат, пов'язаний із соціологічним вивченням сучасних міграційних процесів та висвітлено його складові. На підставі результатів авторського соціологічного дослідження української міграції жінок до Польщі та Греції проаналізовано вплив міграційних процесів на ідентичності, на сім'ї та сімейні ролі мігранток, а також з'ясовано специфіку характеристик міграції та особливості адаптаційних моделей жінок-мігранток у приймаючих суспільствах.

**Віртуальну виставку підготувала
бібліотекар
Алла Кухарчук
Кількість джерел: 18**